

Arbetsplan

Björkliden förskola

2023/2024

Innehåll

Inledning	2
Björklidens förskola	2
Kontaktuppgifter	3
Värdegrund Kinda kommun	4
Barnsyn	4
Barn berättar	5
Arbetsätt	5
Lärmiljöer	6
Introduktion	7
Övergångar under barnets förskoletid	8
Övergång till annan avdelning	8
Övergång till femårsgrupp	8
Rutiner	8
Dagsschema	8
Hej/Hejdå	8
Måltider	9
Vilan	9
Blöjbyte/toalett	9
Tamburen	9
Läroplan för förskolan Lpfö 18	10
1. Förskolans värdegrund och uppdrag	10
2. Mål och riktlinjer	15
2.1 NORMER OCH VÄRDEN	15
2.2 OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE	17
2.3 BARNNS DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE	21
2.4 FÖRSKOLA OCH HEM	23
2.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN	24
2.6 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH UTVECKLING	25
2.7 FÖRSKOLLÄRARENS ANSVAR I UNDERVISNINGEN	26
2.8 REKTORNS ANSVAR	26

Inledning

Detta dokument är framarbetat av arbetslaget på Björklidens förskola. Det bygger på

- Skollagen
- Läroplan för förskolan Lpfö18
- FN:s konvention om barns rättigheter
- Kommunens värdegrund
- Björklidens likabehandlingsplan

Genom diskussioner och reflektioner i arbetslaget har vi formulerat hur vi bedriver utbildning på Björklidens förskola utifrån våra styrdokument. I arbetsplanen beskriver vi hur vi tolkar vårt uppdrag och omsätter det i praktiken, hur vi arbetar för att nå målen.

Björklidens förskola

Björklidens förskola ligger i Rimforsa, Kinda kommun och är en av samhällets fem förskolor. På Björkliden går ca 95 barn i åldrarna 1-4 år. Förskolan ligger i ett lugnt område i samhällets utkant med närhet till grönområden.

Förskolan består av fem avdelningar, Eken (1-3 år), Rönnen (1- 3 år), Linden (1-3 år), Enen (3-4 år) och Björken (3-4 år). Björklidens förskola har förmånen att ha ett eget tillagningskök, med kokerskor. Förskolans utbildning arbetar för att skapa nyfikenhet och ett långsiktigt engagemang i arbetet med hållbar utveckling.

Kontaktuppgifter

Björkliden förskola
Västravägen 20
590 44 Rimforsa

Telefon:

Eken: 0494- 194 88, 072-241 32 45

Rönnen: 0494- 194 87, 070-551 93 76

Linden: 0494- 194 82, 072-241 39 90

Björken: 0494- 194 81, 072-241 30 15

Enen: 0494- 194 83, 072-241 48 11

Kök: 0494- 194 84, 070-200 20 97

Mejl bjorkliden@kinda.se

Hemsida www.kinda.se

Rektor Susanne Andersson, tel 070- 391 93 21

Biträdande rektor Eva Petersson, tel 070-277 05 98

Organisation

Bildningsförvaltningen i Kinda kommun leds av en förvaltningschef.

Björklidens förskola ingår i Kinda förskolor som leds av två rektorer tillsammans med två biträdande rektorer. I organisationen ingår kommunala förskolor i Horn, Kisa och Rimforsa.

På förskolan arbetar förskollärare, barnskötare, kokerskor samt vikarier vid behov. Det finns vaktmästare och lokalvårdare som är knutna till förskolan.

Förskollärare ansvarar för det pedagogiska innehållet i undervisningen och leder de målstyrda processerna. Hela arbetslaget genomför utbildningen gemensamt.

Kul-ledargruppen, som består av förskollärare från de olika förskolorna i kommunen, rektor och biträdande rektor, driver kvalitets- och utvecklingsarbete i Rimforsa, Kisa och Horn förskolor.

Rimforsa förskolor samarbetar med förskolans resursteam som ingår i kommunens elevhälsa.

Värdegrund Kinda kommun

Framåtanda ska få Kinda kommun att utvecklas. Det är viktigt att vi:

- ser möjligheter
- vågar tänka nytt
- har ett tillåtande klimat
- reflekterar och hittar nya idéer
- ser förändring som utveckling
- välkomnar samarbete

Ansvarskänsla är viktigt för oss i Kinda kommun. Vi har ansvar för dem vi arbetar för, arbetsgivaren och oss själva. Till ansvarskänslan hör också att:

- dela med sig av information
- söka information
- göra rätt saker i rätt tid
- jobba tillsammans
- jobba på lång och kort sikt
- ta ansvar efter sin roll, både anställda och politiker

Även **dialogen** är viktig. Vi ska:

- vara tydliga mot varandra
- föra tvåvägskommunikation
- ge klara besked
- ha en öppen organisation och kommunikation
- visa respekt för dem vi jobbar med och för

Barnsyn

Rimforsa förskolor har en barnsyn som grundar sig i uppfattningen att barn är kompetenta, aktiva och har en egen lust och nyfikenhet att lära. Barn är samtidigt i behov av vuxnas stöd och vägledning för att utveckla fler kompetenser och för sin omsorg.

Det trygga barnet – trygghet är grunden i förskolans utbildning och en förutsättning för lärande. Att få sina behov tillgodosedda, uppleva sig vara en viktig del av förskolans gemenskap och bli sedd varje dag är viktigt för att känna trygghet.

Det respekterade barnet – alla barn och deras olikheter är lika värdefulla. Att få uttrycka sina känslor och åsikter och bli lyssnad på är en del av att bli respekterad.

Det kompetenta barnet – barn har olika styrkor, kunskaper och erfarenheter. Vi ska möta varje barn där det befinner sig i sin utveckling och utmana vidare.

Det forskande barnet – barn är vetgiriga, kreativa och fantasifulla. Det uppmuntras och tas tillvara, liksom deras intressen. Barn lär och utvecklas enskilt och i samspel med andra barn och vuxna.

Barn berättar

Gemensamt övergripande tema i Kinda förskolor med syfte att främja barns delaktighet och inflytande över utbildningen, förmåga att uttrycka sina åsikter samt att sätta sig in i andra människors tankar och känslor. Barnen ges rika möjligheter att utveckla sina kommunikativa förmågor.

Förskolans arbetssätt och miljö ska skapa förutsättningar för alla barn att berätta och kommunicera med en mängd olika uttrycksformer, som

- Lek
- Kroppsspråk
- Bildstöd
- Sagor
- Drama
- Film
- Skriftspråk
- Foto
- Sång
- Talspråk
- Dans
- TAKK
- Skapande
- Bilder

Det innebär att de som arbetar i förskolan

- Samtalar med och lyssnar på barnen

- Är nyfikna, intresserade och tar vara på det barnen berättar
- Uppmuntrar barnen att berätta
- Planerar för barns berättande i undervisningen mot alla läroplanens mål
- Reflekterar tillsammans med barnen
- Erbjuder en miljö som väcker nyfikenhet och inspirerar till möten, berättande och samtal mellan barn och mellan barn och vuxen
- Erbjuder en miljö som ger möjligheter att uttrycka sig på många olika sätt
- Arbetar parallellt med analoga och digitala uttrycksätt

Arbetsätt

Vårt arbetsätt präglas av att vi är medforskare på barnens utvecklingsresa. Vi är medupptäckare och närvarande i barnens lek. Vi har ett tillåtande och utmanande arbetsätt där vi pedagoger använder oss av ett lustfyllt lärande och där vi utgår från barnens intressen, nyfikenhet och behov. Genom observation och dokumentation av utbildningen och barnens lärande får vi en bild av var barnet befinner sig i sin utveckling och kan anpassa både lärmiljö och arbetsätt efter varje barn. Vårt arbetsätt är också byggt på att vi lär genom samspel och kommunikation i undervisning, lek och omsorgssituationer. Alla delar lika viktiga. Här är trygghet och rutiner viktiga men också att vi pedagoger är flexibla och nytänkande och där undervisningen är situationsbunden och kopplad till barnets proximala utvecklingszon. Vårt arbetsätt är inte produktstyrt utan vi ser det som att processen mot målet är viktigare. Vi har planerat undervisning utifrån ett förutbestämt lärandeobjekt men hur processen för att nå målet är föränderligt och anpassas under vägens gång efter barnet och barngruppen. Vi ser det som att undervisning och utbildning pågår under hela dagen och inte bara vid planerade aktiviteter och samlingar. Vi tar tillvara vardagssituationer som lärtillfällen t.ex. vid måltider, blöjbyte, påklädning, samtal och i leken, överallt där lärande kan ske. En viktig del i vårt arbetsätt är vårt Systematiska Kvalitetsarbete, SKA.

Vi arbetar utifrån variationsteorin vilket innebär att vi utgår ifrån att barnen lär på olika sätt. Exempelvis samtal/diskussioner, skapande, experiment, filmer och böcker.

Ett arbetsätt bland de äldre barnen är att hänga nyckelringar. Detta innebär att varje barn får en nyckelring med tillhörande namn och bild, för att synliggöra sitt val av lärmiljö där de vill utöva sin utbildning. Syftet med nyckelringarna ur ett pedagogiskt synsätt är att utmana barnen till att testa nya miljöer och konstellationer av kamrater. Varje miljö synliggörs med hjälp av bildstöd och tillhörande krok. Vi varierar vårt arbetsätt genom att låta barnen själva välja lärmiljö alternativt att pedagogerna står för valet i syfte att utmana barnet i sin utbildning. Pedagoger finns närvarande i lärmiljöerna detta för att stötta och vägleda barnen i deras samspel samt kommunikation till varandra.

Förhållningssättet hos oss pedagoger är att vara engagerade och lyhörda. Vi ser till varje barn och delar in barnen i små grupper i den mån som utbildningen tillåter. Detta i syfte att varje enskilt barn ska ges möjlighet att få sin röst hörd, vilket främjar barnens förmåga att leka och lära. Utveckla barnens möjligheter till delaktighet och inflytande. Vi pedagoger cirkulerar i lärmiljöerna för att vägleda och uppmärksamma barnens olika behov.

Förutsättningarna för att ett meningsfullt lärande ska ske ser vi omsorg, där tillit och trygghet utgör grunden, som centralt i vår utbildning. För att bygga upp trygghet och tillit hos barnen är det för oss viktigt att se till varje enskilt barn och att lyssna in deras behov och känslor. Vi ser glädje, skratt och att bjuda på sig själv som viktiga för att bygga trygga relationer till både barn och pedagoger.

Observationer, dokumentation och samtal med barnet utgör ett viktigt underlag för att synliggöra barnets tidigare kunskaper och se hur dess förändrade kunnande utvecklas.

Temaarbete är en del av utbildningen. Ett mångsidigt och sammanhängande arbete som sträcker sig över längre tid. Barnen ges möjlighet att erövra kunskaper inom flera olika områden. Under höstterminen 22 och vårterminen 23 arbetar vi utifrån det gemensamma temat "barn berättar". Tematiskt arbete ger möjlighet till ämnesintegration.

Lär miljöer

Leken har en central roll i Läroplan för förskolan och så också i Björklidens utbildning. Vår innemiljö präglas av lärmiljöer som är utformade efter barnens intressen men också med syfte att utmana barnet i dess utveckling och lärande. Lärmiljöerna är föränderliga utifrån barnens mognad och intresse samt för utbildningens syfte.

Miljöerna erbjuder ett varierat material som är tillåtande och synligt för barnen. Alla barn erbjuds att ta del av lärmiljöerna och det material som finns att tillgå oavsett kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning.

I våra lärmiljöer utomhus ges barnen möjlighet till ett friare val av sysselsättning. Vissa förvalda aktiviteter erbjuds vid flertalet tillfällen. Pedagogernas arbetssätt är även här att cirkulera bland barnen för att i största möjliga mån ge den stöttning och vägledning som behövs i barns samspel med varandra.

Introduktion

Introduktionen inför höstterminen inleds med att nya vårdnadshavare blir inbjudna till ett föräldramöte. Där ges information om hur introduktionen går tillväga och vi pedagoger presenterar förskolans utbildning. Under mötet ges tillfälle att ställa frågor och papper inför inskolningen delas ut. Vårdnadshavare till barn som skolas in vid andra tidpunkter under året får enskild information samt möjlighet till att besöka förskolan. Varje avdelning på förskolan ansvarar för att alla nya vårdnadshavare får tillgång till relevant information inför förskolestart genom föräldramöte eller på annat sätt.

Vi tillämpar föräldraaktiv inskolning på Björklidens förskola. Vilket innebär heldagsinskolning där föräldrar och barn är tillsammans på förskolan under de första dagarna.

Dag 1

9-12

Under inskolningen är det vårdnadshavarna som har ansvar och hjälper sitt barn om det behövs. Pedagogerna finns närvarande för att observera och bekanta sig med varje barn.

Barnet får i sin takt bekanta sig med miljön, de andra barnen och oss pedagoger.

Dag 2-3

9-13.15

Under dagarna passar vi på att leka och bekanta oss med förskolans miljö både ute och inne. Vårdnadshavare och barn ges möjlighet att följa de rutiner vi har vid på/avklädning, blöjbyte, fruktstund, samling, matsituation och vilan efter lunchen.

Dag 4

9-13.15

Efter tre dagar tillsammans erbjuds vårdnadshavare att lämna sitt barn om de anser att detta känns möjligt. Vi pedagoger strävar efter att vårdnadshavare ska känna trygghet och tillit för att lämna sitt barn vid den första lämningen. Situationen kan komma att se olika ut för olika barn och familjer då vi utgår från hur vi upplever att barnet anpassat sig under de första dagarna på förskolan, här spelar kommunikationen mellan pedagoger och vårdnadshavare en central roll.

Vårdnadshavare lämnar över barnet till oss och vi rekommenderar en snabb och tydlig lämning. Det är viktigt att de är tillgängliga under dagen ifall vi behöver komma i kontakt med dem.

Dag 5-10

9-13.15

Samma som dag 4

Under inskolningsperioden erbjuds vårdnadshavare vid behov ett enskilt samtal där det ges möjlighet att ställa frågor och förmedla information som gäller barnet. Efter några veckor erbjuds ett uppföljningssamtal.

Övergångar under barnets förskoletid

Övergång till annan avdelning

När det är dags att byta avdelning ansvarar de berörda pedagogerna för att barnen får en trygg och individanpassad övergång. Barnet får vid flertalet tillfällen bekanta sig med pedagoger och miljö på den nya avdelningen. Föräldrar som önskar besöka barnets nya avdelning/vara med en stund första dagen är i möjligaste mån välkomna att vara det.

Övergång till femårsgrupp

I Rimforsa byter alla förskola året de fyller fem år; så kallad femårsgrupp (Lyan). Pedagoger på Lyan gör tillsammans med pedagoger på övriga förskolor varje vårtermin en plan för att förbereda övergången. Oftast innebär det att pedagoger från Lyan besöker barnen som ska flytta dit på sina respektive förskolor/avdelningar vid ett tillfälle. Därefter går pedagoger från förskolorna tillsammans med barnen till Lyan vid ett till två tillfällen under vårterminen. Där ges möjlighet att bekanta sig med övriga barn, pedagoger och miljön ute och inne. Det sker också en överlämning i form av ett samtal mellan nuvarande pedagoger och pedagoger på Lyan kring varje enskilt barn.

Rutiner

Dagsschema

06.00 förskolan öppnar på avdelning Eken.

07.00 hämtar en person från varje avdelning barnen på Eken och öppnar sin egen avdelning.

07.30-08.00 frukost.

08.00-11 aktiviteter och planerad undervisning ute eller inne.

Ca 09.30 fruktstund.

11.00 Linden, Eken och Rönnen äter lunch.

11.00/11.15 Enen och Björken äter lunch.

12.00 Sovvila/högläsning

12.30 aktiviteter inne eller ute för de barn som inte sover.

14.30–15.00 mellanmål.

16.30/17 alla avdelningar slås ihop. På sommaren är vi på Eken/Rönnen-gården och på vintern Lindengården.

18.00 förskolan stänger.

Hej/Hejdå

Att komma till förskolan och att gå hem för dagen är två viktiga rutintillfällen som vi är måna om att de blir så bra som möjligt för både barn och vårdnadshavare. Vår målsättning är att möta upp och hälsa välkommen i tamburen eller ute. När det inte är möjligt, kanske på grund av barn som redan finns på förskolan, ber vi vårdnadshavare att komma in till avdelningen tillsammans med sitt barn för ett välkomnande.

Vi vill gärna veta om det är något som rör barnet som eventuellt påverkar dagen. Ett tydligt avsked där vårdnadshavaren går direkt när hen sagt hejdå ser vi som viktigt då det underlättar för barnet.

Vid hämtning kan pedagogen vilja berätta något om hur dagen varit för barnet. Vi uppmuntrar vårdnadshavare att ställa frågor, stora som små. Vid funderingar som kräver längre tid bokar vi in ett möte. Vi vill också uppmana till att det ej är tillåtet att efter hämtning stanna kvar för lek på förskolans gårdar, detta skall då ske när förskolan är stängd.

Måltider

Måltiderna är ett återkommande moment under dagen och utgör en viktig pedagogisk situation. Alla barn har sina bestämda platser och pedagogerna på respektive avdelning roterar.

Vi strävar efter en lustfylld matsituation där vi samtalar med varandra. Pedagogerna uppmuntrar barnen till självständighet utifrån sin egen förmåga.

Vi tar särskilt tillvara lärtillfällen inom språk genom att benämna färger, ingredienser och smak. Bland de äldre barnen uppmuntrar vi till samtal och reflektion.

Vi uppmuntrar barnen på ett positivt sätt att våga smaka, men det finns inga krav på att äta upp allt. Alla barn som vill får ett knäckebröd efter maten vid lunchen och väljer själva om de vill ha mjölk eller vatten att dricka.

Vilan

Vi har vila för alla barn varje dag, en lugn stund för att barnen ska ges tillfälle att varva ner. Barn som sover gör det främst utomhus i vagn, men möjlighet att sova inne finns. För övriga ser vilan olika ut och anpassas efter barnens behov. Vi alternerar mellan att lyssna på inspelad saga, titta själv eller med vuxen i bok, avslappning, lugn musik.

Blöjbyte/toalett

Största vikt läggs vid barnens integritet, inte minst vid blöjbyte/toalettbesök. I möjligaste mån är det känd personal som är med barnen vid de här situationerna. Vi arbetar för att barnen ska vara så självständiga som möjligt utifrån deras förutsättningar. Detta är rutinsituationer där vi tar tillvara både planerade och oplanerade lärtillfällen. Vi fokuserar på samtal och sång med barnet, att benämna kroppsdelar och klädesplagg.

Tamburen

I tamburen försöker barn och vuxna hjälpas åt att hålla ordning. Vi arbetar för att barnen successivt ska bli mer och mer självständiga och klara på- och avklädning själva. Även här finns planerade och oplanerade lärtillfällen. Vi strävar efter en lugn av och påklädnad och det gör vi genom att släppa in några barn i taget i tamburen

Läroplan för förskolan Lpfö 18

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

GRUNDLÄGGANDE VÄRDEN

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

FÖRSTÅELSE OCH MEDMÄNSKLIGHET

Var och en som verkar i förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och verka för en hållbar utveckling.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor.

Det svenska samhällets ökande internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som ska främja barnens förståelse för värdet av mångfald. Kännedom om olika levnadsförhållanden och kulturer kan bidra till att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. Av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår att de nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är även ett urfolk. Av språklagen (2009:600) framgår att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

SAKLIGHET OCH ALLSIDIGHET

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar. Alla som verkar i förskolan ska samtidigt hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från sådant som strider mot dessa värden. Förskolan ska uppmuntra barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapa förutsättningar för detta. Barnens åsikter ska tas tillvara i utbildningen och de ska få möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar. På så sätt kan barnen utveckla tilltro till sin egen förmåga samt bli delaktiga och utöva inflytande över utbildningen.

Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och ickekonfessionell.

Förhållningssättet hos alla som verkar i förskolan, och deras sätt att agera och tala om något, påverkar barnens förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Därför är alla som verkar i förskolan viktiga som förebilder.

EN LIKVÄRDIG UTBILDNING

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan. Det innebär att utbildningen inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte ska fördelas lika.

Utbildningen ska ta sin utgångspunkt i läroplanen och det barnen visar intresse för samt i det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig. Den ska kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.

Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barnen blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på barnen bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska därför organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet.

FÖRSKOLANS UPPDRAG

Helhetssyn

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.

I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt. I undervisningen medverkar även andra i arbetslaget, t.ex. barnskötare, till att främja barns utveckling och lärande.

Förskolan ska vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära. Barn skapar sammanhang och mening utifrån sina erfarenheter och sätt att tänka. Därför ska de i förskolan möta respekt för sin person och sitt sätt att tänka och förstå sin omvärld. Alla som arbetar i förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla tillit och självförtroende. De ska uppmuntra barnens nyfikenhet, kreativitet och intresse. Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.

Utbildningen i förskolan ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Förskolan ska erbjuda barnen en god miljö och en väl avvägd dagsrytm med både vila och aktiviteter som är anpassade efter deras behov och vistelsetid. Miljön ska vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem att samspela och att utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation.

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ger ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Det är viktigt att alla som arbetar i förskolan bidrar till att barnen oavsett könstillhörighet ges förutsättningar för utvidgade upplevelser och uppfattningar om sina möjligheter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar.

Förskolan ska samarbeta med hemmen för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Förskolan ska tydliggöra för barnen och barnens vårdnadshavare vilka mål utbildningen har. Detta är en förutsättning för deras möjlighet till inflytande och förståelse för förskolans uppdrag. Det är viktigt att alla som ingår i arbetslaget har förmåga att förstå och

samspela med barnen och att skapa tillitsfulla relationer med hemmen, så att förskoletiden blir positiv för barnen.

Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande

För barn är det lek i sig som är viktigt. I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse. Lek kan också utmana och stimulera barnens motorik, kommunikation, samarbete och problemlösning samt förmåga att tänka i bilder och symboler. Därför är det viktigt att ge barnen tid, rum och ro att hitta på lekar, experimentera och uppleva.

Lek ska ha en central plats i utbildningen. Ett förhållningssätt hos alla som ingår i arbetslaget och en miljö som uppmuntrar till lek bekräftar lekens betydelse för barnens utveckling, lärande och välbefinnande.

Barnen ska ges förutsättningar både för lek som de själva tar initiativ till och som någon i arbetslaget introducerar. Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga. När någon i arbetslaget följer eller leder lek på lämpligt sätt, antingen utanför leken eller genom att själva delta, kan faktorer som begränsar leken uppmärksammas samt arbetssätt och miljöer som främjar lek utvecklas. Genom en aktiv närvaro är det möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter.

Kommunikation och skapande

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver. Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändig i ett samhälle som präglas av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring.

Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

För döva barn, barn med hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av teckenspråk ska språkutvecklingen främjas i det svenska teckenspråket.

Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen.

Barnen ska ges tid, rum och ro till eget skapande. De ska få möjlighet att utforska, reflektera kring och beskriva sin omvärld. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Detta innebär att barnen ska få möjlighet att konstruera, forma och skapa

genom att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. På så sätt är skapande både ett innehåll och en metod i förskolan för att främja barnens utveckling och lärande.

Utbildningen i förskolan ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

Hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande

En positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.

Utbildningen ska ta tillvara barnens nyfikenhet samt utmana och stimulera deras intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik.

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livs stil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.

Utbildningen ska ge varje barn möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera deras intresse för hälsa och välbefinnande samt för hållbar utveckling.

OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och självkänsla. Utbildningen ska präglas av omsorg om barnets välbefinnande och trygghet. Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen. Förskolan ska ge barnen möjlighet att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer. Därför ska barnen få möjligheter att upptäcka och förundras, pröva och utforska samt tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter.

Förskolan ska stimulera varje barns utveckling och lärande. Utbildningen ska alltid vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetsätt. Barnen ska ges förutsättningar för bildning, tänkande och kunskaps utveckling utifrån olika aspekter såsom intellektuella, språkliga, etiska, praktiska, sinnliga och estetiska. Detta förutsätter att alla i arbetslaget deltar i en aktiv diskussion om barnens lärande och om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden. Olika aspekter på kunskap är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Förskolans arbete ska inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en

helhet. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.

Utbildningen ska ta tillvara barnens egna erfarenheter, behov och det de visar intresse för. Men barnen ska också kontinuerligt utmanas vidare utifrån läroplanen genom att inspireras till nya upptäckter och kunskaper. Förskolan ska bidra till kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande samt förbereda för fortsatt utbildning.

Förskolan ska stimulera barnens kreativitet, nyfikenhet och självkänsla. Barnen ska få möjlighet att förundras och utveckla sin förmåga att utforska, kommunicera och reflektera. Utbildningen ska stimulera barnen till att ta initiativ och ansvar samt ge dem möjlighet att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Utbildningen ska uppmuntra och utmana barnen att pröva sina egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Barngruppen och samspelet mellan barnen är en viktig och aktiv del i barnens utveckling och lärande i förskolan. Undervisningen ska baseras på såväl att barnen lär tillsammans och av varandra som samspelet mellan vuxna och barn. Alla som ingår i arbetslaget ska därför vara uppmärksamma på alla barns möjligheter till samspel mellan enskilda barn, i barngruppen och med de vuxna.

Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet. Utbildningen ska ge utrymme för barnens egna initiativ, fantasi och kreativitet. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen, både utomhus och inomhus och i varierande miljöer.

VARJE FÖRSKOLAS UTVECKLING

Utbildningen i förskolan ska utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett ansvar för att så sker. Rektorns ledning samt förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och arbetslagets uppdrag att främja barns utveckling och lärande är förutsättningar för att utbildningen ska utvecklas och hålla hög kvalitet. En sådan utveckling kräver att rektorn och alla som ingår i arbetslaget systematiskt och kontinuerligt dokumenterar, följer upp, utvärderar och analyserar resultaten i utbildningen.

Under följande rubriker, *Normer och värden, Omsorg, utveckling och lärande, Barns delaktighet och inflytande, Förskola och hem, Övergång och samverkan, Uppföljning, utvärdering och utveckling*, från läroplanens andra kapitel, synliggörs hur vi på Dungens förskola arbetar med att ge varje barn förutsättningar att utveckla läroplanens mål. Därmed arbetar vi likväl för att uppfylla läroplanens första kapitel Förskolans värdegrund och uppdrag.

2. Mål och riktlinjer

Målen anger inriktningen på utbildningen i förskolan och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen i utbildningen samt hur denna bidrar till varje barns utveckling och lärande.

Riktlinjerna anger förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Riktlinjerna anger också uppdraget för var och en i arbetslaget, där förskollärare,

barnskötare och annan personal kan ingå, att erbjuda varje barn en trygg omsorg samt främja alla barns utveckling och lärande.

Alla som arbetar i förskolan ska följa de normer och värden som förskolans läroplan anger och bidra till att genomföra förskolans uppdrag.

2.1 NORMER OCH VÄRDEN

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- barnen får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- tillämpa ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar,
- aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn får likvärdiga möjligheter till utvidgade perspektiv och val oavsett könstillhörighet, och
- utveckla normer och förhållningssätt för arbetet och samvaron i barngruppen.

Arbetslaget ska

- visa respekt för individen och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet,
- samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,
- medvetet och aktivt arbeta med jämställdhet, • stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- uppmärksamma och problematisera etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- uppmärksamma barnen på att människor kan ha olika värderingar som styr deras uppfattningar och handlingar och samtidigt förankra de grundläggande värdena, och

- samarbeta med vårdnadshavare, samt diskutera regler och förhållningssätt i förskolan med vårdnadshavare, för att främja barnets utveckling till en ansvarsställande människa och samhällsmedlem.

Förskolan Björkliden arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar att utveckla målen:

- Arbetet med normer och värden genomsyrar vår verksamhet varje dag där vi vuxna är medvetna om att vi är förebilder, både hur vi agerar gentemot varandra och barnen.
- Vi värdesätter olikheter. Det märks i hur vi uppmärksammar att olikhet berikar, t ex människor, naturen, musik. Vi strävar efter att tillåta barnens uttryck att vara olika.
- Vi finns nära för att vägleda barnen, genom att vara lyhörda och vara mer närvarande i leken.
- Vi arbetar tillsammans med barnen för att öka förståelse och lära hur man löser konflikter, bl.a. genom att använda stopphanden berätta om konsekvenser av ens handlingar.
- Vi respekterar barnen och lyssnar på dem samt strävar efter att barnen ska lyssna på varandra. Vi strävar efter att ta hänsyn till barnens olika behov under hela dagen, t.ex. att bjuda anpassade aktiviteter i mindre grupper.
- Vi uppmuntrar och ger barnen bekräftelse och positiv feedback.
- Vi arbetar för att skapa ett intresse för hållbarutvecklings hos barnen. Detta genom att exempelvis källsortera och kompostering.
- Vi uppmuntrar barnen att vara rädda om förskolans saker.
- Vi arbetar kontinuerligt med hur man är en bra kompis och strävar efter att barnen ska hjälpa varandra. Vi arbetar med kompisböckerna, genom att läsa, samtala om böckernas ämne och använder dem i skapandet.
- Hjälpa barnen att hitta strategier att hantera känslor. T.ex. erbjuda alternativ för att få utlopp för ens känslor utan att någon annan blir berörd.
- Vi arbetar utifrån vår likabehandlingsplan, där kan man läsa mer om hur förskolan arbetar kring normer och värden.
- Förskolan ska på ett medvetet sätt ha ett pågående samtal med barnen kring olikheter och allas lika värde. Detta genom barnlitteratur på olika sätt, läsa, samtala och inspirerande lärmiljöer.
- Vi pedagoger ska inta ett förhållningssätt som bidrar till att barnen känner en trygghet över att uttrycka sina känslor. Detta ska bland annat göras genom att barnens känslor bli bekräftade och att vi uppmuntrar barnen till att prata om sina känslor i olika situationer som kan vara känsloladdade. Det är också viktigt att göra barnen medvetna om andras känslor genom att samtala och uppmärksamma när kompisarna uttrycker sina känslor.

2.2 OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen. Den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet,
- självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar,
- fantasi och föreställningsförmåga,
- motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap,
- sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet,
- både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet,
- både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska,
- svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är döv eller av andra skäl har behov av teckenspråk,

- förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik,
- förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen, och
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att varje barn

- upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker,
- får nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya erfarenheter och kunskaper,
- får förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga,
- erbjuds en god omsorg med balans mellan aktivitet och vila,
- utmanas och stimuleras i sin motoriska, sociala, emotionella och kognitiva utveckling,
- får goda förutsättningar att bygga upp tillitsfulla relationer och känna sig trygga i gruppen,
- utmanas och stimuleras i sin utveckling av språk och kommunikation samt matematik, naturvetenskap och teknik, och
- får använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande.

Arbetslaget ska

- verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande,
- inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen på ett sätt som går utöver könsstereotypa val,
- ta vara på barnens kunskaper, vetgirighet, vilja och lust att leka och lära samt stärka barnets tillit till sin egen förmåga,
- uppmärksamma samt ge ledning och stimulans till alla barn samt särskilt stöd till de barn som av olika skäl behöver det i sin utveckling,

- utmana barnens nyfikenhet och förståelse för språk och kommunikation samt för matematik, naturvetenskap och teknik,
- skapa förutsättningar för barnen att utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankar med hjälp av olika uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg,
- skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling, och
- skapa förutsättningar för barnen att lära känna sin närmiljö och de samhällsfunktioner som har betydelse för det dagliga livet samt att ta del av det lokala kulturlivet.

Förskolan Björkliden arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar att utveckla målen:

- Vara lyhörd för barnens önskemål i samband med sin personliga integritet. t.ex. skötbordet/toaletten (stänga/öppna dörrar)
- Uppmuntra till att barnen kan själv, t.ex. på- och avklädning.
- Erbjuder flera tillfällen för att bekanta sig med nya miljöer, aktiviteter, undervisning så att barn känner sig tillräckligt trygga att våga.
- I våra rutinsituationer skapar vi förutsättningar för barnen att klara av att vara självständig.
- I temaarbetet tas barnens fantasi och uttryck tillvara genom att bl.a. vara lyhörda för barnens intressen och muntliga reflektioner.
- Vi sjunger sånger och genomför rörelselekar och ”röris” med dans och rörelser med projektor på väggen som inspiration. Vi har rörelsekort i samlingspåsar som vi aktivt använder som avbrott eller som en liten rörelseaktivitet både inomhus och ute.
- Vi erbjuder tillfällen för vila och återhämtning.
- Matsituationen ser vi som ett bra tillfälle att diskutera med barnen om matens betydelse för kroppen.
- Barnen har tillgång till olika skapande material både på avdelningarna och i ateljén. Alla får chans att prova på olika tekniker och material.
- Alla avdelningar har egna sång och musiksamlingar där barnen får prova på instrument, använder sångpåsar samt använder digitala verktyg med musik och dans. En gång i veckan har vi en större samling tillsammans med en pedagog som ansvarar för tema, sånger och rörelseaktivitet.
- Vi använder rekvisita för att dramatisera kända sagor för barnen. Ibland får vi besök av teatergrupper som har föreställningar för barnen.
- Vi erbjuder barnen högläsning, tillgång till böcker, både på avdelningarna och i vårt egna lilla bibliotek på förskolan. Vi har en ansvarig pedagog som lånar och byter böcker till oss på biblioteket.
- Vi använder bildstöd i flera olika rutinsituationer som är en hjälp för barnen. Bilderna gör det tydligt vad som förväntas i en aktivitet eller en dagsrutin. ’
- Vi använder Babblarna och Bornholmsmodellen, rim och ramsor för att utveckla och stimulera barns språkutveckling.
- Vi använder språket medvetet, vi använder de dagliga rutinerna som blöjbyten, i tamburen, vid matsituationen som naturliga tillfällen att träna språket.
- Vi använder lärmiljöer där barnen uppmuntras till utveckling av skriftspråket.
- Vi pratar och uppmärksammar olika traditioner och deltar i passande kulturella sammanhang.

- På Björklidens förskola ger vi barnen förutsättningar att utveckla sitt språk genom högläsning, tillgång till böcker, sånger, ramsor, sagor. Vi för verbal kommunikation med barnen och benämner saker och fenomen i vardagliga situationer för att de ska ges möjlighet att öka sin språkliga förmåga. Vi skapar lärandemiljöer för att väcka barns nyfikenhet för bokstäver, siffror, djur, natur med mera, genom att tillföra olika material som kan öppna upp till dialog.
- Vi tar kontakt med Elevhälsan om vi behöver stöttning och vägledning i arbetslaget mot barngruppen eller barn med särskilda behov.
- Vi använder bildstöd och tecken som stöd för att förstärka språket tillsammans med barnen.
- Vi använder flera matematiska begrepp i vardagliga verksamheten, så som matsituationer, fruktstund, på/ av klädning, samling, lek- finmotorik tex- pärlor, lego, sångstund, målar- färg och form, pussel/spel, deg. Vi har även planerade aktiviteter där barnen ges möjlighet att resonera kring förändring, matematiska begrepp och se samband med mera.
- Vårt lokala kök strävar efter att en dag i veckan erbjuda vegetarisk mat.
- Förskolan Björkliden har en egen återvinningsstation där barnen ges möjlighet att sortera det skräp vi förbrukar. Vi samtalar och reflekterar över vad som händer med det skräp vi slänger.
- Björkliden ligger i ett närliggande naturområde där barnen kan möta årstidskiftningarna på ett naturligt och konkret sätt. Barnen ges på varierande sätt möjlighet att upptäcka och utforska sin närmiljö.
- Genom undervisning och lärmiljöer får barnen kunskap om djurlivet och insekter som lever i närområdet. Utifrån denna undervisning blir barnen medvetna om vad som finns i närmiljön och hur de kan påverka miljön.
- Stor del av personalgruppen har gått fortbildning i NTA, dvs. Natur och Teknik för Alla. Ämnena har varit luft, vatten, ljud och ljus. Under dessa tillfällen har vi fått tillgodogöra oss kunskap om teknik i vardagen samt att vi även fått tillgång till och handledning i hur man använder material som hör till de olika områdena. NTA-lådorna finns tillgängliga i kommunen för pedagogerna att använda sig utav i utbildningen med barnen. Vi erbjuder lekmaterial som stimulerar barnen till att utforska teknik, det kan vara allt ifrån hink och spade- att göra ett sandlott- till vattenlek. Att slå av och på en strömbrytare till lampan eller sätta på en vattenkran är också teknik i vardagen som barnen får prova på
- Barnens tankar och funderingar blir en del av utformningen av utbildningens undervisning, tematiskt arbetssätt där barnens intresse styr innehållet.
- Vi använder olika uttrycksformer för att ge barnen kunskaper om hur vattnets former bildas och ser ut.
- I vår närmiljö undersöker och utforskar vi vanligt förekommande djur och insekter och utvecklar barnens förmåga att värna om dessa.
- Vi skapar miljöer inne på avdelningen som är kopplade till det tema vi arbetar med något som öppnar upp för samtal, spontan undervisning och lek.
- Utevistelse utgör en stor del av barnens dag på förskolan, det har väckt nyfikenhet för djur och natur samt naturvetenskapliga fenomen, där samtal och utforskande väckts till liv både mellan barn-barn och mellan barn-pedagog
- mindre grupper vid högläsning i syfte till att ge barnen möjligheter till samtal och reflektion kring text och bilder
- bildpromenad innan högläsning i syfte skapa en förväntan och nyfikenhet till bokens innehåll

- boksamtal genomförs för pedagogen ska kunna bilda sig en uppfattning kring enskilda barns uppfattning och förståelse för bokens bild och text
- Vi arbetar medvetet med TAKK och bildstöd i våra planerade aktiviteter för att skapa struktur och tydlighet.
- Barnen möter alla bokstäver på ett lustfyllt och lekfullt sätt kontinuerligt i utbildningen med samma upplägg varje vecka för att skapa förutsägbarhet och tydlighet.

2.3 BARNES DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan, och
- förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att varje barn

- får ett reellt inflytande över arbetsätt och innehåll.

Arbetslaget ska

- främja barnens förmåga att vara delaktiga och utöva inflytande över sin utbildning,
- respektera varje barns rätt att uttrycka sina åsikter med olika uttrycksformer samt säkerställa att barnens uppfattningar och åsikter tas tillvara och kommer till uttryck i utbildningen,
- främja barnens förmåga att ta ansvar för sig själva och för samvaron i barngruppen,
- säkerställa att alla barn får lika stort inflytande över och utrymme i utbildningen oavsett könstillhörighet, och
- förbereda barnen för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Förskolan Björkliden arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar att utveckla målen:

- ta tillvara på barns intresse, kunskaper och erfarenheter
- utforma barns lärmiljöer efter deras förutsättningar och behov
- vikten av samspel och kommunikation (verbalt språk och kroppsspråk)

- involvera barns delaktighet och inflytande i vardagsinteraktionen
- aktiva och lyhörda pedagoger för att visa på barns rätt att uttrycka sin mening och åsikter med olika uttrycksformer
- medforskande pedagoger för att synliggöra barns intresse och nyfikenhet
- demokrati ska öka barns förståelse för varandras olika åsikter och tankar
- pedagoger dokumenterar och synliggör detta för barnen
- barnen ges möjlighet att själva med hjälp av digitalkameror dokumentera sin vardag på förskolan
- Förskolan Björkliden utgår från ett arbetssätt bland de äldre barnen där de får bli delaktiga och ha ett inflytande i de olika lärmiljöer som ska finnas tillgängliga på förskolan. Vi lyssnar in barnens intresse och tar dessa i biktande när vi utformar lärmiljöerna. Vi uppmanar barnen till att samarbeta för att hjälpa varandra.
- möjliggöra barnens delaktighet under läsvidan att stå för valet av bok och vara delaktiga i vilka böcker som skall finnas på avdelningen. Detta genom kontinuerliga besök på förskolans egna bibliotek
- Arbetssättet bland de yngre barnen är kroppsspråket en viktig aspekt att ta tillvara på för att synliggöra och förstå barns intresse och nyfikenhet.
- Vi arbetar utifrån övertygelsen om att tillgänglighet i lärmiljöerna skapar förutsättningar för barns delaktighet
- Barnen kommer att få delta i aktiviteter där de aktivt uppmuntras till att själva göra val eller delta i aktiviteter där valet görs av någon annan. Barnen ska också ges möjlighet att delta i utformning och uppbyggnad av lärmiljöer
- Barnen ges förutsättningar att aktivt vara med och uttrycka sina tankar, idéer och åsikter kring hur vi utformar våra lärmiljöer.

2.4 FÖRSKOLA OCH HEM

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande överensstämmer med de nationella målen, och
- vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av utbildningen.

Arbetslaget ska

- ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen,
- vara tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildningen för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjligheter till inflytande,
- föra fortlöpande samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande samt genomföra utvecklingssamtal, och
- hålla sig informerade om barns personliga omständigheter med respekt för barnens integritet.

Björklidens förskola arbetar på följande sätt för att uppfylla riktlinjerna:

- För att utveckla en tillitsfull relation mellan förskola och hem använder vi oss av:

- Föräldraaktiv inskolning.
 - Aktiv tamburkontakt
 - Föräldramöte
 - Utvecklingssamtal
 - Föräldramöte för nyinskolade
 - Möjlighet till att besöka förskolan innan inskolning
 - Sommarfest för barnen och deras familjer
- Tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildning för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjlighet till inflytande:
 - För att ge föräldrarna en inblick i utbildningens innehåll och mål använder vi oss av månadsbrev, instagram och dokumentation på väggarna inne på avdelningarna.
 - Fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare:
 - I början av barnets vistelse på förskolan erbjuder vi inskolningssamtal eller uppföljningssamtal där vårdnadshavare får komma med frågor och funderingar om såväl sitt eget barn eller förskolans utbildning.
 - Vi erbjuder utvecklingssamtal en gång per termin. Då vi pedagoger eller vårdnadshavare känner att det kan vara läge för ytterligare samtal bokas dessa in i samråd med berörda parter.
 - Hålla sig information om barns personliga omständigheter med respekt för barnens integritet:
 - Vi har dagliga samtal med barnets vårdnadshavare, både genom tambur, planerade samtal och telefon, för att hålla oss informerade om barnens personliga omständigheter.
 - Utvecklingssamtal:
 - När vi utformar samtalen utgår vi från förskolans styrdokument. Under samtalet vill vi ha en tvåvägskommunikation mellan pedagogen och vårdnadshavaren. Vi ger vårdnadshavaren möjlighet till att komma med synpunkter och fundering kring utbildningen i förhållande till deras barn.

2.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- i samverkan med förskollärare och lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet, utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande, och

- vid övergångar särskilt uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Arbetslaget ska

- i samverkan med förskollärare och lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar

Förskolan Björkliden arbetar på följande sätt för att uppfylla riktlinjerna:

På Björklidens förskola genomgår barnen vanligtvis två övergångar. Det är en övergång inom huset från småbarnsavdelning till den avdelningen där de äldre barnen vistas. Sedan sker en övergång för Björklidens äldsta barn de året som de fyller fem år då de börjar på Lyans femårsgrupp.

Inför barnens flytt till Lyan informeras föräldrar genom föräldramöte, Lyans personal kommer och hälsar på de äldre barnen på Björkliden och barnen gör besök på Lyan för att bekanta sig med miljön. Det sker även överlämningsamtal mellan pedagogerna om det finns information som behöver delges.

Vid övergångarna i huset är det barnens mognad och utveckling samt barngruppsstorlek, personaltäthet och barnkö som är avgörande faktorer när övergången sker. Övergångarna sker alltid i dialog med vårdnadshavare. Vid samtliga övergångar på Björkliden får de barn som ska flyttas över hälsa på sin nya avdelning för att bekanta sig med den nya miljön och nya pedagoger. Det sker även kontinuerliga möten mellan pedagog och barn under hela terminen. Det kan t.ex. vara vid öppning, stängning, utelek på gården/ pergolan samt samarbete mellan avdelningarnas barngrupper för att göra övergångarna naturliga för barnen

2.6 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH UTVECKLING

Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med de nationella målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen.

För att stödja och utmana barn i deras lärande behövs kunskap om varje barns erfarenheter, kunnande och delaktighet samt inflytande över och intresse för de olika målområdena. Det behövs också kunskap om hur barns utforskande, frågor, erfarenheter och engagemang tas tillvara i verksamheten, hur deras kunnande förändras samt när de upplever verksamheten som intressant, rolig och meningsfull.

Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla bättre arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att leka, lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Det är analyserna av utvärderingens resultat som pekar ut väsentliga utvecklingsområden. All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Barn och föräldrar ska vara delaktiga i utvärdering och deras röster ska lyftas fram.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt följs, dokumenteras och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål,
- dokumentation, uppföljning, utvärdering och analys omfattar hur läroplansmålen integreras med varandra och bildar en helhet i utbildningen,
- kritiskt granska att de utvärderingsmetoder som används utgår från de grundläggande värden och intentioner som uttrycks i läroplanen,
- resultat från uppföljningar och utvärderingar systematiskt och kontinuerligt analyseras i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande, och
- analysen används för att vidta åtgärder för att förbättra utbildningen.

Arbetslaget ska

- kontinuerligt och systematiskt följa, dokumentera och analysera varje barns utveckling och lärande för att göra det möjligt att följa barns förändrade kunnande samt utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål,
- följa upp och utvärdera hur barnen har möjlighet till inflytande över utbildningen samt hur utbildningen tar tillvara barnens behov, intressen, uppfattningar och åsikter,
- följa upp och utvärdera vårdnadshavares möjligheter till inflytande, och
- analysera resultaten av uppföljningar och utvärderingar i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande.

2.7 FÖRSKOLLÄRARES ANSVAR I UNDERVISNINGEN

Undervisningen i förskolan ska ske under ledning av förskollärare och syfta till barns utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Förskollärare ska leda de målstyrda processerna och i undervisningen ansvara för att

- omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet,
- planering och genomförande utgår från läroplanen och från det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig,
- spontant uppkomna aktiviteter och intressen, vardagliga aktiviteter och rutiner i förskolan blir en del av undervisningen, och
- utveckla pedagogiskt innehåll och miljöer som inspirerar till utveckling och lärande och som utmanar och stimulerar barnens intresse och nyfikenhet samt håller kvar deras uppmärksamhet.

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de

nationella målen. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och kontinuerligt och därmed verka för ökad måluppfyllelse,
- genomföra det systematiska kvalitetsarbetet under medverkan av förskollärare, barnskötare och övrig personal samt säkerställa att barnens vårdnadshavare ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet,
- inkludera arbetet med jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet,
- förskolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande,
- förskollärare ges förutsättningar att ansvara för undervisningen,
- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan, • förskolans arbetsformer utvecklas för att gynna barnens inflytande, • en god och tillgänglig miljö utformas, med tillgång till såväl digitala som andra lärverktyg, • utbildningen utformas så att barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling får det stöd och de utmaningar de behöver,
- utforma utbildningen och anpassa resursfördelningen så att alla barn får det stöd och de utmaningar de behöver för utveckling och lärande,
- samarbetsformer utvecklas med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande,
- samverkan kommer till stånd med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
 - utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta, och
- förskollärare, barnskötare och övrig personal får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.